

Warunki uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w formie (małego) towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych

Warunki uznania T UW za małe (art. 109 ustawy)

1. towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych posiada ograniczony zakres działalności ze względu na małą liczbę członków oraz niewielką liczbę lub niskie sumy zawieranych umów ubezpieczenia lub niewielki terytorialny zasięg działalności
2. towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych ubezpiecza jedynie swoich członków;
3. członkami towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych jest zdefiniowany w statucie krąg:
  - a) osób fizycznych wykonujących określony zawód lub działalność, a także członkowie ich rodzin,
  - b) osób prawnych, których cel działalności odnosi się do zawodu lub działalności, o których mowa w lit. a, z wyłączeniem spółek prawa handlowego;
4. towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych nie wykonuje działalności w zakresie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, ubezpieczenia kredytu ani gwarancji ubezpieczeniowej, chyba że stanowią one ryzyka dodatkowe, z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z dyspozycji zawartych w postanowieniach art. 167 ustawy,
5. małe towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych (dalej „mały T UW”) z uwagi na przesłanki zawarte w art. 109 ust 1 pkt 1-3 ustawy nie może również prowadzić działalności ubezpieczeniowej w zakresie grupy 10 Działu II zgodnie z załącznikiem do ustawy,
6. roczna składka przypisana brutto w 3 ostatnich latach obrotowych, a w przypadku towarzystwa wykonującego działalność w krótszym okresie – od początku wykonywania działalności, nie przekracza równowartości w złotych 5 mln euro, ustalonej zgodnie z art. 272 ust. 6, oraz towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych przedstawi wiarygodną prognozę, że powyższa wartość nie zostanie przekroczona w ciągu kolejnych 5 lat obrotowych,
Art. 272 ust. 6 ustawy: Do ustalenia równowartości w złotych wyrażonych w euro kwot bazowych obowiązujących od dnia 31 grudnia danego roku do dnia 30 grudnia następnego roku przyjmuje się średni kurs walut obcych ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roboczym października danego roku.

W prognozie/rachunku symulacyjnym należy prognozować kurs euro.

Jeżeli kwota, o której mowa w pkt 5 (w art. 109 ust. 1 pkt 4 ustawy) tj. 5 mln euro, zostanie przekroczona w 3 kolejnych latach obrotowych, towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych traci status małego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych dostosowuje swoją działalność do wymogów określonych w ustawie począwszy od 4. kolejnego roku obrotowego. Towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych informuje o tym organ nadzoru.

□ mały T UW nie może wykonywać działalności w zakresie reasekuracji czynnej.

➤ Zgodnie z art. 109 ust. 5 ustawy do towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych uznanego za mały TUV nie stosuje się przepisów art. 113 ust. 1, art. 114 i art. 285 ust. 1 pkt 5 ustawy ani przepisów ustawy dotyczących kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) i minimalnego wymogu kapitałowego (MCR).

➤ Zgodnie z art. 63 ust. 2. ustawy w przypadku małych TUV własna ocena ryzyka i wypłacalności (ORSA) obejmuje co najmniej:

- ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu specyficznego profilu ryzyka,
- zatwierdzonych limitów tolerancji ryzyka oraz strategii działalności zakładu;
- ciągłą zgodność z wymogami odnoszącymi się do rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- sporządzenie prognozy wartości składki przypisanej brutto w kolejnych 5 latach obrotowych działalności.

Zatem w przypadku małego TUV nie można mówić o wymogach kapitałowych. Zakład powinien jedynie sam ustalić/ocenić własne potrzeby w zakresie wypłacalności, w tym potrzeby kapitałowe w ramach procesu ORSA.

Należy mieć na względzie, że zgodnie z ust. 9 art. 63 ustawy własna ocena ryzyka i wypłacalności nie służy do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego.

Ponadto do małych TUV nie stosuje się art. 114 ustawy odnoszącego się do kapitałów zakładowych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych.

Tym samym, potrzeby w zakresie wysokości kapitału ustala sam „mały TUV”, biorąc pod uwagę planowaną działalność, w tym ubezpieczane ryzyka. Istotnym wyznacznikiem wysokości kapitału potrzebnego do działalności są planowane nakłady inwestycyjne jak i ponoszone koszty działalności, które zakład sam ustala, które są weryfikowane przez organ nadzoru w ramach analizy planu działalności. Biorąc pod uwagę obecne wymagania stawiane zakładom ubezpieczeń przez system Wypłacalność II (odnoszące się do kwestii organizacyjnych, systemu zarządzania, spełnienia wymogów sprawozdawczych), które dotyczą też „małego TUV”, może być trudne istotne obniżenie kosztów działalności a tym samym potrzebnego kapitału do działalności w formie „małego TUV”. Ponadto, nakłady inwestycyjne na rozwiązania Fin-Tech mogą być istotne.

Wniosek ws. uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej dla tuw,

Wniosek o wydanie zezwolenia zawiera:

- 1) określenie nazwy lub firmy, siedziby i adresu krajowego zakładu ubezpieczeń;
- 2) określenie zasięgu terytorialnego i rzeczowego zakresu działalności krajowego zakładu ubezpieczeń;
- 3) określenie wysokości kapitału zakładowego;

- 4) wskazanie założycieli;
- 5) wskazanie formy prawnej, w jakiej ma być wykonywana działalność;
- 6) określenie wysokości funduszu organizacyjnego przeznaczonego na utworzenie administracji krajowego zakładu ubezpieczeń i z organizowanie sieci przedstawicielstw. Wymóg nie dotyczy przypadku, gdy akwizycja na rzecz zakładu ubezpieczeń wykonującego działalność w formie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych będzie prowadzona przez struktury własne założycieli krajowego zakładu ubezpieczeń.
- 7) wskazanie imion i nazwisk osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje;
- 8) wskazanie imion i nazwisk osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, oraz doradcy inwestycyjnego - w przypadku, gdy obowiązek zatrudnienia doradcy inwestycyjnego wynika z ustawy. (art. 162 ust. 2 ustawy)

Do wniosku o wydanie zezwolenia założyciele winni dołączyć:

➤ **dokumenty dotyczące tworzonego zakładu ubezpieczeń i planowanej działalności ubezpieczeniowej:**

1. projekt statutu krajowego zakładu ubezpieczeń;

Statut towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych określa w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę towarzystwa;
- 2) terytorialny zasięg działalności;
- 3) liczbę członków zarządu i rady nadzorczej;
- 4) zakres rzeczowy działalności, z określeniem działu, grup i rodzajów ubezpieczeń;
- 5) zakres działalności reasekuracyjnej;
- 6) wysokość kapitału zakładowego;
- 7) zasady wykorzystania nadwyżki bilansowej oraz sposób pokrycia strat;
- 8) zasady umarzania udziałów;
- 9) zasady uzyskania i utraty członkostwa oraz rodzaje członkostwa;
- 10) sposób rozwiązania towarzystwa;
- 11) zasady dokonywania ogłoszeń towarzystwa, w tym oznaczenie pisma do ogłoszeń;
- 12) organ uprawniony do zatwierdzania ogólnych warunków ubezpieczenia.

Do statutu towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych mogą być włączone ogólne warunki ubezpieczenia.

Statut towarzystwa jest sporządzany w formie aktu notarialnego.

Statut towarzystwa wymaga przed zarejestrowaniem zatwierdzenia przez organ nadzoru.

2. projekty ogólnych warunków ubezpieczenia ryzyk, w zakresie których ma być wydane zezwolenie;
3. oświadczenia założycieli o kapitale zakładowym ze wskazaniem podmiotów obejmujących udziały, sposobu objęcia udziałów, liczby obejmowanych udziałów oraz rodzaju udziałów;
4. plan działalności, obejmujący okres pierwszych trzech lat obrotowych działalności;
5. oświadczenie założycieli, czy krajowy zakład ubezpieczeń będzie jednostką zależną :
  - a) zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji, instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej, które uzyskały odpowiednie zezwolenia na wykonywanie działalności w państwie członkowskim Unii Europejskiej
  - b) jednostki dominującej w stosunku do zakładu ubezpieczeń, zakładu reasekuracji, instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej, które uzyskały odpowiednie zezwolenia na wykonywanie działalności w państwie członkowskim Unii Europejskiej,
  - c) osoby fizycznej lub prawnej, posiadającej udziały kapitałowe w zakładzie ubezpieczeń, zakładzie reasekuracji, instytucji kredytowej lub firmie inwestycyjnej, które uzyskały odpowiednie zezwolenia na wykonywanie działalności w państwie członkowskim Unii Europejskiej- lub czy którykolwiek z podmiotów, o których mowa w lit. a-c, będzie posiadał w krajowym zakładzie ubezpieczeń lub w krajowym zakładzie reasekuracji udziały kapitałowe, zawierające informacje o nazwach i adresach siedziby podmiotów, o których mowa w lit. a-c.

➤ **dokumenty dotyczące założycieli: (nieprofesjonalni uczestnicy rynku)**

1. sprawozdania finansowe założycieli obejmujące bilanse dla celów rachunkowości, rachunki zysków i strat, rachunki przepływów pieniężnych za ostatnie 3 lata przed dniem złożenia wniosku;
2. informacje dodatkowe do sprawozdań, o których mowa wyżej;
3. sprawozdania bankowe z przepływu środków pieniężnych na rachunkach bankowych obejmujące okres roku przed dniem złożenia wniosku;
4. zeznania podatkowe składane na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, za ostatnie 3 lata podatkowe przed dniem złożenia wniosku;
5. oświadczenie o pochodzeniu środków pieniężnych przeznaczonych na pokrycie kapitału zakładowego i funduszu organizacyjnego - w przypadku założycieli będących osobami fizycznymi, które nie mają obowiązku sporządzania sprawozdań finansowych;

6. dowód posiadania przez założycieli środków finansowych wolnych od obciążeń w wysokości równej kapitałowi zakładowemu i funduszowi organizacyjnemu wraz z oświadczeniem o przeznaczeniu ich na pokrycie kapitału zakładowego i funduszu organizacyjnego;
7. dowód posiadania przez założycieli dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego w wysokości równej co najmniej nieprzekraczalnemu dolnemu progowi minimalnego wymogu kapitałowego;
8. zaświadczenie albo oświadczenie o wpisie do Krajowego Rejestru Sądowego lub odpis ze stosownego rejestru wystawiony poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wydany nie później niż na 3 miesiące przed dniem złożenia wniosku - w przypadku gdy założycielem jest osoba prawna;
9. zaświadczenie organu nadzorczego właściwego dla siedziby zagranicznego zakładu ubezpieczeń lub zagranicznego zakładu reasekuracji, dotyczące wykonywanej przez wnioskodawcę działalności oraz spełnienia wymogów w zakresie wypłacalności;
10. poświadczony notarialnie kopie stron dowodu osobistego, zawierające serię i numer dowodu osobistego, imię i nazwisko, numer ewidencyjny PESEL, oznaczenie organu wydającego dowód osobisty oraz datę wydania dowodu osobistego albo poświadczoną notarialnie kopię paszportu - w przypadku założycieli będących osobami fizycznymi;
11. życiorysy założycieli będących osobami fizycznymi;
12. zaświadczenie albo oświadczenie o niekaralności założycieli - w przypadku założycieli będących osobami fizycznymi;
13. oświadczenia założycieli o toczących się przeciwko nim postępowaniach sądowych w związku ze sprawą gospodarczą;
14. oświadczenia założycieli o uczestnictwie w organach zarządzających i nadzorujących spółek handlowych.

➤ **dokumenty dotyczące osób mających sprawować funkcje kluczowe w tworzoną zakładzie ubezpieczeń:**

1. życiorysy osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje;
2. zgody osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje na objęcie stanowisk w krajowym zakładzie ubezpieczeń;
3. poświadczenie odpowiedniego wykształcenia i doświadczenia zawodowego osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje, w tym kopie dokumentów potwierdzających wykształcenie;
4. poświadczoną kopię decyzji o wpisie osoby proponowanej na stanowisko aktuariusza nadzorującego funkcję aktuarialną do rejestru aktuariuszy;

5. dane o wykształceniu i doświadczeniu zawodowym osoby proponowanej na stanowisko aktuarusza nadzorującego funkcję aktuarialną, w tym kopie dokumentów potwierdzających wykształcenie;
6. zaświadczenie albo oświadczenie o niekaralności osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje;
7. oświadczenia osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje o toczących się przeciwko nim postępowaniach sądowych w związku ze sprawą gospodarczą;
8. oświadczenia założycieli oraz osób proponowanych na stanowiska osób pełniących kluczowe funkcje o uczestnictwie w organach zarządzających i nadzorujących spółek handlowych;
9. oświadczenie doradcy inwestycyjnego o wyrażeniu zgody na zatrudnienie - w przypadku wniosku o wydanie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale I w grupie 3 załącznika do ustawy;

Plan działalności, o którym mowa w art. 162 ust. 3 pkt 14 ustawy

Plan działalności, określa dane i warunki, jakie ze względu na rodzaj i rozmiar prowadzonej działalności ubezpieczeniowej są niezbędne do zapewnienia zdolności krajowego zakładu ubezpieczeń do wykonywania zobowiązań

Plan działalności zawiera w szczególności:

- określenie rodzajów ryzyka, które krajowy zakład ubezpieczeń zamierza ubezpieczać;
- program reasekuracji zakładu ubezpieczeń określający formę i zakres reasekuracji oraz reasekuratorów;
- określenie umów reasekuracji, które zakład reasekuracji zamierza zawierać z cedentami;
- oszacowanie kosztów utworzenia administracji krajowego zakładu ubezpieczeń i organizacji działalności z określeniem źródeł finansowania tych kosztów;
- określenie środków będących w posiadaniu krajowego zakładu ubezpieczeń, które są niezbędne do wykonania usług świadczenia pomocy, jeżeli krajowy zakład ubezpieczeń zamierza ubezpieczać ryzyka określone w dziale II w grupie 18 załącznika do ustawy;
- określenie organizacji działalności ubezpieczeniowej, w tym:
  - a) systemu zarządzania,
  - b) sposobu zawierania umów ubezpieczenia,
  - c) zasad akceptacji ryzyka;

- d) sposobu ustalania stawek ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych,
- e) zasad ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności,
- f) zasad ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości,
- g) przyjętych zasad rachunkowości, w szczególności zasad rozliczania kosztów, w tym kosztów administracyjnych i kosztów akwizycji (*wymogi określone w ustawie o rachunkowości, Zakładowy Plan Kont*),
- h) systemu ustalania wartości odszkodowań lub świadczeń przez zakład ubezpieczeń (*rozdzielenie funkcji sprzedażowych i obsługi roszczeń*).

Do planu działalności dołącza się rachunek symulacyjny pierwszych 3 lat obrotowych działalności obejmujący:

- oszacowanie kosztów działalności ubezpieczeniowej, w tym kosztów administracyjnych i kosztów akwizycji;
- oszacowanie składki, odszkodowań i świadczeń, w tym dla małych tuw:
  - prognozę składki przypisanej brutto w ciągu kolejnych 5 lat obrotowych;
- oszacowanie liczby zawieranych umów ubezpieczenia, stopy wypowiedzeń umów i wartości sum ubezpieczenia, jeżeli krajowy zakład ubezpieczeń zamierza ubezpieczać ryzyka, o których mowa w dziale I załącznika do ustawy;
- oszacowanie i wskazanie źródeł finansowania środków niezbędnych do pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;

Do powyższych oszacowań i prognoz należy dołączyć uzasadnienie przyjętych założeń i sposobów wyliczeń

- Prognozę:
  - a) bilansu dla celów rachunkowości,
  - b) ogólnego rachunku zysków i strat,
  - c) zbiorczego technicznego rachunku ubezpieczeń,
  - d) technicznych rachunków ubezpieczeń dla grup ubezpieczeń,
  - e) bilansu dla celów wypłacalności.

Ponadto organ nadzoru może żądać od założycieli informacji dotyczących ich:

- 1) struktury własnościowej

- 2) sytuacji finansowej
- 3) dotychczasowej działalności

Wymogi dotyczące osób nadzorujących kluczowe funkcje

Ustawowe wymogi	Każdy członek zarządu	Co najmniej połowa członków zarządu	Członek rady nadzorczej	Osoba nadzorująca inną kluczową funkcję
Pełna zdolność do czynności prawnej	√		√	√
Wyższe wykształcenie	√ Możliwość odstąpienia na wniosek, uwzględniając w szczególności doświadczenie zawodowe			√ Możliwość odstąpienia na wniosek, uwzględniając w szczególności doświadczenie zawodowe
brak skazania za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe	√		√	√
Rękojmia	√		√	√
Doświadczenie zawodowe		√ W tym prezes zarządu i członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem		√
Udowodniona znajomość języka polskiego		√ W tym prezes zarządu i członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem Możliwość odstąpienia na wniosek, jednak nie w przypadku jednoosobowego zarządu TUV		

System zarządzania

- W zakładzie ubezpieczeń funkcjonuje system zarządzania. (rozdział 3 i 5 ustawy)
- Cel: zapewnienie prawidłowego i ostrożnego zarządzania zakładem ubezpieczeń
- Wymagania zawarte w ustawie stanowią implementację przepisów art. 41-50 dyrektywy 2009/138/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i wykonywania działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej - Wypłacalność II (Dz. U. UE L 335 z 17.12.2009 r. s. 1, z późn. zm.)
- Kwestie te zostały m.in. uregulowane w art. 258-275 Rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/35/UE z dnia 10 października 2014 r. (Dz. U. UE L 12 z 17.1.2015) uzupełniającego ww. dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady Wypłacalność II stosowanym bezpośrednio.
- Wytyczne EIOPA dotyczące systemu zarządzania -EIOPA-BoS-14/253 PL
- Zakład ubezpieczeń zapewnia proporcjonalność systemu zarządzania do charakteru, skali i złożoności ich działalności.

System zarządzania obejmuje co najmniej:

- 1) strukturę organizacyjną, w której zakresy odpowiedzialności są jasno i odpowiednio podzielone;
- 2) skuteczny system przekazywania informacji;
- 3) zgodność z wymaganiami określonymi w ustawie

Zasady dotyczące systemu zarządzania

- Zakład ubezpieczeń dokonuje regularnego przeglądu funkcjonowania systemu zarządzania.
- Zakład ubezpieczeń sporządza na piśmie zasady dotyczące co najmniej:
  - 1) zarządzania ryzykiem
  - 2) kontroli wewnętrznej;
  - 3) audytu wewnętrznego;
  - 4) outsourcingu, w przypadku gdy zakład ubezpieczeń stosuje lub zamierza go stosować, obejmujące w szczególności:
    - a) wykaz funkcji należących do systemu zarządzania oraz czynności ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych, które zakład zamierza powierzać w drodze outsourcingu ze wskazaniem, które z tych czynności zakład uznaje za podstawowe lub ważne,

b) kryteria wyboru podmiotu, któremu zakład zamierza powierzać wykonywanie czynności ubezpieczeniowych lub reasekuracyjnych oraz funkcji należących do systemu zarządzania,

c) sposób realizacji warunków dotyczących czynności ubezpieczeniowych oraz funkcji należących do systemu zarządzania,

d) zasady zarządzania ryzykiem związanym z powierzeniem, w drodze outsourcingu, wykonywania czynności oraz funkcji należących do systemu zarządzania. (art. 46 ustawy)

- Zasady, o których mowa wyżej określają również stanowiska nadzorujące w zakładzie ubezpieczeń lub zakładzie reasekuracji inne kluczowe funkcje, w tym co najmniej funkcje należące do systemu zarządzania (funkcję zarządzania ryzykiem, funkcję zgodności z przepisami, funkcję audytu wewnętrznego i funkcję aktuarialną)
- Funkcja audytu wewnętrznego niezależna od funkcji operacyjnych. (art. 65 ust. 2 ustawy)
- Osobą nadzorującą funkcję aktuarialną w zakładzie ubezpieczeń może być wyłącznie aktuariusz (art. 67 ustawy)
- Zakład ubezpieczeń co najmniej raz w roku, dokonuje przeglądu zasad dotyczących systemu zarządzania. Zasady te są dostosowywane do istotnych zmian w systemie zarządzania lub obszarze, którego dotyczą.
- Zakład ubezpieczeń informuje organ nadzoru o zamiarze wprowadzenia zasad dotyczących outsourcingu oraz o istotnej zmianie tych zasad, przekazując organowi nadzoru treść tych zasad.
- Zarząd zakładu ubezpieczeń zatwierdza zasady dotyczących systemu zarządzania i zapewnia wprowadzenie ich w życie.

Stanowisko KNF w sprawie wymagań w zakresie systemu zarządzania funkcjonującego w zakładzie ubezpieczeń z dnia 16 lutego 2016 r. (zawiera m.in. następujące oczekiwania)

- członkowie zarządu zakładu ubezpieczeń/reasekuracji, co do zasady, nie powinni łączyć pełnionych funkcji w zarządzie z funkcjami nadzorującymi inne kluczowe funkcje
- dobrą praktyką jest, by prezes zarządu odpowiedzialny był za audyt wewnętrzny.
- dobrą praktyką jest, by odpowiedzialność za zarządzanie ryzykiem powierzone zostało członkowi zarządu nie piastującemu funkcji prezesa zarządu
- dobrą praktyką jest, by członek zarządu odpowiedzialny za zarządzanie ryzykiem, jak również osoba nadzorująca tę funkcję, nie

byli jednocześnie osobami odpowiedzialnymi operacyjnie za zarządzanie inwestycjami

- zakład ubezpieczeń może powołać się na zasadę proporcjonalności i zdecydować o innym zorganizowaniu funkcji w ramach systemu zarządzania, o ile znajduje to uzasadnienie w charakterze, skali i złożoności prowadzonej działalności, jednakże funkcje operacyjne winny być oddzielone od kontrolnych

System zarządzania ryzykiem

System zarządzania ryzykiem obejmuje co najmniej(Art. 57 ust. 2 ustawy):

- 1) ocenę ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenie rezerw technicznoubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
- 2) zarządzanie aktywami i zobowiązaniami;
- 3) lokaty, w szczególności w instrumenty pochodne;
- 4) zarządzanie płynnością i ryzykiem koncentracji;
- 5) zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 6) reasekurację i inne techniki przenoszenia ryzyka.

(Art. 63 ustawy)

1. W ramach systemu zarządzania ryzykiem zakład ubezpieczeń przeprowadza własną ocenę ryzyka i wypłacalności.
2. W przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych uznanych za małe własna ocena ryzyka i wypłacalności obejmuje co najmniej:
  - ogólne potrzeby w zakresie wypłacalności przy uwzględnieniu specyficznego profilu ryzyka, zatwierdzonych limitów tolerancji ryzyka oraz strategii działalności zakładu; oraz
  - ciągłą zgodność z wymogami odnoszącymi się do rezerw technicznoubezpieczeniowych dla celów wypłacalności;
  - sporządzenie prognozy wartości składki przypisanej brutto w kolejnych 5 latach obrotowych działalności.
  - własna ocena ryzyka i wypłacalności nie służy do obliczania kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego.

Zarządzanie aktywami

(Art. 276 ustawy)

1. Zakład ubezpieczeń lokuje środki finansowe zgodnie z zasadą ostrożnego inwestora, określoną w ust. 2–8.
2. Zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji lokują środki finansowe wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, których ryzyko mogą właściwie określić, mierzyć, monitorować, którym mogą właściwie zarządzać, które mogą właściwie kontrolować i prowadzić sprawozdawczość w zakresie ryzyka i które mogą właściwie uwzględnić przy ocenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności zgodnie z art. 63 ust. 1 pkt 1. ustawy.

3. Zakład ubezpieczeń i zakład reasekuracji lokują środki finansowe, a w szczególności aktywa stanowiące pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i aktywa stanowiące pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego, w taki sposób, aby osiągnąć jak największy stopień bezpieczeństwa, jakości i rentowności, przy jednoczesnym zachowaniu płynności środków. Umiejscowienie aktywów zapewnia ich dostępność.

4. **Zasady lokowania aktywów:**

1) aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności uwzględniają rodzaj działalności, w szczególności charakter i czas trwania zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczenia;

2) aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności są lokowane w sposób zgodny z interesami ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia, z uwzględnieniem ujawnionych celów prowadzonej polityki lokacyjnej;

3) aktywa są zróżnicowane i odpowiednio rozproszone, tak aby umożliwiały właściwe reagowanie przez zakład ubezpieczeń na zmiany w otoczeniu gospodarczym, w szczególności na rozwój sytuacji na rynkach finansowych i rynkach nieruchomości lub wystąpienie zdarzeń katastroficznych;

4) lokaty w aktywa, które nie są dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym, zakład utrzymuje na ostrożnym poziomie;

5) zakład może lokować aktywa w instrumenty pochodne, pod warunkiem że przyczyniają się one do zmniejszenia ryzyka lub ułatwiają efektywne zarządzanie portfelem;

6) zakład różnicuje aktywa w taki sposób, aby uniknąć nadmiernego uzależnienia od jednego, określonego składnika aktywów, emitenta lub grupy emitentów powiązanych ze sobą lub określonego obszaru geograficznego oraz nadmiernej akumulacji ryzyka w całym portfelu, a lokaty w aktywach wyemitowanych przez tego samego emitenta lub grupę emitentów powiązanych ze sobą nie mogą narażać zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji na nadmierną koncentrację ryzyka.

5. W odniesieniu do lokat, o których mowa w ust. 4 pkt 2, w przypadku wystąpienia konfliktu interesów zakład ubezpieczeń lub podmiot zarządzający portfelem aktywów zapewnia dokonanie lokaty w najlepszym interesie ubezpieczających, ubezpieczonych i uprawnionych z umów ubezpieczenia.

6. Wymogu określonego w ust. 4 pkt 6 nie stosuje się do papierów wartościowych emitowanych, gwarantowanych lub poręczonych przez Skarb Państwa lub podmioty, wobec zobowiązań lub działalności których zobowiązania Skarbu Państwa, udzielone na podstawie odrębnych przepisów, spełniają wymogi ochrony kredytowej w rozumieniu art. 213-215 rozporządzenia nr 575/2013.

Istotne kwestie przy opracowywaniu wniosku/planu działalności

Zasada proporcjonalności

- Organ nadzoru bada przestrzeganie przez zakłady ubezpieczeń przepisów prawa określających wymogi związane z ich działalnością w sposób proporcjonalny do charakteru, skali i złożoności ryzyk właściwych dla działalności danego zakładu, w szczególności w odniesieniu do małych zakładów ubezpieczeń.
- Spójność/realność danych finansowych w poszczególnych elementach rachunkusymulacyjnego/prognoz
- Spójność informacji/zapisów pomiędzy poszczególnymi regulacjami wewnętrznym
- Spójność powyższych z uzasadnieniem przyjętych założeń i sposobów dokonanych oszacowań i prognoz

Wielkość składki przypisanej, tempo wzrostu:

- porównanie do wielkości osiągniętych już istniejących zakładów ubezpieczeń/tuw

Wielkość odszkodowań:

- oszacowanie wielkości PML

Osiągnięcie zysku technicznego:

- adekwatność składki
- analiza szkodowości oferowanych na rynku ubezpieczeń

Osiągnięcie zysku finansowego:

- przyjmowana rentowność lokat vs. rentowność możliwa do uzyskania na rynku
- rentowność lokat vs. zapisy dotyczące portfela lokat (Zarządzanie aktywami)

Adekwatność składki

Art. 33 ustawy

1. Zakład ubezpieczeń ustala wysokość składek ubezpieczeniowych po dokonaniu oceny ryzyka ubezpieczeniowego.
2. Składkę ubezpieczeniową ustala się w wysokości, która zapewnia co najmniej wykonanie wszystkich zobowiązań z umów ubezpieczenia i pokrycie kosztów wykonywania działalności ubezpieczeniowej zakładu ubezpieczeń.

3. Zakład ubezpieczeń gromadzi odpowiednie dane statystyczne w celu ustalania na ich podstawie wysokości składek ubezpieczeniowych oraz rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości.

Informacja nt. danych statystycznych wykorzystywanych przy ocenie ryzyka w początkowym okresie działalności, kiedy zakład nie będzie jeszcze dysponował odpowiednimi danymi dotyczącymi jego własnego portfela (szkodowości portfela).

4. Składkę ubezpieczeniową ustala się według kryteriów przedstawionych w ogólnych warunkach ubezpieczenia, w szczególności w zakresie zniżek lub podwyższeń kwot zasadniczych.

System zarządzania ryzykiem

Wytyczne EIOPA dotyczące systemu zarządzania (sekcja zarządzanie ryzykiem)

Niektóre ryzyka mogą być właściwie uwzględnione jedynie poprzez wymogi dotyczące zarządzania, a nie poprzez wymogi ilościowe wyrażone w postaci kapitałowego wymogu wypłacalności. Skuteczny system zarządzania ma więc zasadnicze znaczenie dla odpowiedniego zarządzania zakładami ubezpieczeń oraz dla skuteczności systemu regulacji.

Zasady ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności

Wytyczne EIOPA dotyczące wyceny RTU

- Sekcja 3 dotycząca założeń przedstawia wymogi dotyczące wyboru metody obliczania RTU.

Zakład powinien przeprowadzić proces ogólnej oceny proporcjonalności podczas wyboru metody kalkulacji, jakości danych, segmentacja, przyjmowania założeń, walidacji.

- Sekcja 4 dotycząca metod obliczania RTU zawiera odpowiednie wytyczne do obliczania RTU jako całości. Zawiera również przykładową listę możliwych podejść do uproszczeń – zakład powinien zweryfikować, lista w Wytycznych zapewnia proporcjonalne metody obliczania wszystkich profili ryzyka przyjmowanego przez zakład

Wymagania dla najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka dla małych tuw będą uwzględniały zasadę proporcjonalności.

ROZPORZĄDZENIE WYKONAWCZE KOMISJI (UE) 2016/165 z dnia 5 lutego 2016 r. ustalające informacje techniczne w odniesieniu do obliczania rezerw technicznoubezpieczeniowych i podstawowych środków własnych w odniesieniu do sprawozdań dla dat odniesienia od dnia 1 stycznia do dnia 30 marca 2016 r. zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE (Wypłacalność II)

Ocena sytuacji finansowej wnioskodawców

Dokumenty określone w warunkach uzyskania zezwolenia.

Dokumenty pozwalające na ocenę aktualnej i przyszłej sytuacji/kondycji finansowej:

- informacje pozwalające na uznanie, że założyciel posiada środki na objęcie wskazanej wielkości udziałów,
- informacje pozwalające na uznanie, że założyciel będzie w stanie podjąć działania w celu zapobieżenia niewypłacalności Towarzystwa.

(Art. 170 ustawy)

Zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej nie może być wydane, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z następujących okoliczności:

1. wniosek o wydanie zezwolenia i dołączone do niego dokumenty nie spełniają wymagań określonych w ustawie;
2. w skład zarządu lub rady nadzorczej krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji wchodzi osoby, które nie spełniają wymagań określonych w ustawie;
3. osoby proponowane na osoby nadzorujące w krajowym zakładzie ubezpieczeń lub krajowym zakładzie reasekuracji inne kluczowe funkcje nie spełniają wymagań określonych w ustawie;
4. założyciele byli skazani za umyślne przestępstwo prawomocnym wyrokiem sądu;
5. założyciele nie dają rękojmi prowadzenia spraw krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji w sposób należyście zabezpieczający interesy ubezpieczających, ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia lub umów ubezpieczenia podlegających reasekuracji oraz cedentów;
6. podmiot obejmujący lub posiadający, bezpośrednio lub pośrednio, akcje lub prawa z akcji krajowego zakładu ubezpieczeń w liczbie zapewniającej osiągnięcie albo przekroczenie odpowiednio jednej dziesiątej, jednej piątej, jednej trzeciej, jednej drugiej ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu lub udziału w kapitale zakładowym lub podmiot, który jest lub będzie, bezpośrednio lub pośrednio, jednostką dominującą zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji w sposób inny niż przez objęcie lub posiadanie akcji lub praw z akcji krajowego zakładu ubezpieczeń w liczbie zapewniającej większość ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu, lub podmiot działający w porozumieniu nie daje rękojmi prowadzenia spraw krajowego zakładu ubezpieczeń w sposób należyście zabezpieczający interesy ubezpieczających, ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia;
7. założyciele nie udowodnią posiadania środków finansowych w wysokości równej co najmniej funduszowi organizacyjnemu i ustalonym w planie działalności wartościom emisji akcji (udziałów) krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji;
8. założyciele nie udowodnią posiadania dopuszczonych podstawowych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego w wysokości równej co najmniej nieprzekraczalnemu dolnemu progowi minimalnego wymogu kapitałowego;

9. założyciele posługują się wartościami majątkowymi pochodzącymi z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł lub mogącymi mieć związek z finansowaniem terroryzmu;
10. plan działalności krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji nie zapewnia zdolności krajowego zakładu ubezpieczeń lub krajowego zakładu reasekuracji do wykonywania zobowiązań;
11. bliskie powiązania między zakładem ubezpieczeń lub zakładem reasekuracji i inną osobą fizyczną lub prawną stanowiłyby dla organu nadzoru przeszkodę w sprawowaniu nadzoru;
12. przepisy obowiązujące w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej, a także trudności w stosowaniu tych przepisów, mające zastosowanie do osoby fizycznej lub prawnej, z którą zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji posiada bliskie powiązania, stanowiłyby dla organu nadzoru przeszkodę w sprawowaniu nadzoru;
13. jeżeli krajowy zakład ubezpieczeń nie przedłoży listy reprezentantów do spraw roszczeń - w zakresie ubezpieczeń, o których mowa w dziale II w grupie 10 załącznika do ustawy, z wyjątkiem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika.